

PŘEDMLUVA

Publikace *Zrakově postižené dítě* je určena rodičům a pedagogickým pracovníkům. Snažím se v ní poskytnout čtenářům přehled základních poznatků o dětech nevidomých a o dětech s takovým zrakovým omezením, že i s použitím veškerých optických pomůcek vyžaduje speciální vzdělávací opatření. Není tedy o dětech, jejichž vidění je díky brýlové korekci blízké normálnímu a umožňuje jim tedy úspěšně se vzdělávat v běžném školním programu bez speciálně pedagogické péče.

Na tuto publikaci navazují další čtyři, které přinášejí informace o péči o děti tupozraké a šilhavé – *Náprava poruch binokulárního vidění* a o rozvíjení kompenzačních smyslů u dětí s těžkým postižením zraku – *Sluchové vnímání u zrakově postižených*, *Hmat u zrakově postižených* a *Čich a chuť u zrakově postižených*.

Autorka

OBSAH

ÚVOD	5
DIFERENCIACE DĚTÍ SE ZRAKOVÝM POSTIŽENÍM ..	6
Vyšetření zraku a stanovení stupně zrakové vady	7
Zraková ostrost (vizus)	7
Barvocit	17
Zorné pole	18
ZVLÁŠTNOSTI VÝVOJE ZRAKOVĚ POSTIŽENÉHO DÍTĚTE V PŘEDŠKOLNÍM VĚKU	19
Vývoj vidění a psychomotoriky dítěte bez zrakového postižení	19
Vývoj zrakových dovedností	19
Odlišnosti vývoje dítěte se zrakovým postižením	22
Vývoj motoriky	23
Vývoj úrovně sebeobsluhy	26
ÚLOHA RODINY	29
SPECIÁLNĚ PEDAGOGICKÁ DIAGNOSTIKA	32
PŘEHLED NEJČASTĚJŠÍCH PROJEVŮ POŠKOZENÍ ZRAKU	45
ZVLÁŠTNOSTI VZDĚLÁVACÍHO PROCESU ZRAKOVĚ POSTIŽENÝCH	47
Speciální metody	47
Speciální pomůcky	49
Vytváření podmínek pro zrakovou práci	51
INTEGROVANÉ VZDĚLÁVÁNÍ	54
ZÁVĚR	56
POUŽITÁ A DOPORUČENÁ LITERATURA	57
PŘÍLOHY	59

ÚVOD

Zrakově postižené děti, jak prokázala praxe, jsou stejné jako zdravé děti, neliší se od nich. Mají stejné základní fyzické, intelektuální a citové potřeby jako ostatní děti. Navíc však mají speciální potřeby, vyplývající z jejich zrakového postižení. Mnohé z nich se mohou stát v dospělosti plnohodnotnými členy společnosti, když je jim poskytnuta komplexní oftalmologická péče, vhodný vzdělávací program a vytvořeno dobré prostředí.

V minulém období byla dávána přednost vzdělávání ve speciálních školách. V současné době se stále zvyšuje počet zrakově postižených dětí vzdělávaných v běžných školách. Umožňují jim to nejen technicky dokonalé pomůcky, zejména však speciální výchova těchto dětí již od předškolního věku, resp. od narození, která zrakově postiženým dětem umožňuje nastoupit do běžné školy a být stejně připravené jako děti zdravé. Speciální péče v předškolním věku je zajištěna odborníky specializovaných institucí – středisek rané péče a speciálně pedagogických center pro zrakově postižené – v rámci speciálních programů pro děti raného a předškolního věku a konzultačních programů poskytovaných rodičům dětí.

Existuje mnoho druhů a stupňů zrakového postižení, které ve školním věku dítěte vyžadují i různé, zejména lékařské a pedagogické přístupy. Z hlediska pedagogických disciplín je optimální vzdělávání podle speciálních vzdělávacích programů, speciálními metodami, popř. ve speciálních školách.